

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1618-103

29. november 2019

Høring – forslag til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner) og utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuner

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender med dette forslag til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner) og utkast til veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner med samiske interesser (heretter omtalt som veilederen) på alminnelig høring, med **høringsfrist 29. februar 2020**.

Bakgrunn

I 2007 leverte det gjenoppnevnte samerettsutvalget sin utredning NOU 2007: 13 *Den nye sameretten*. Utvalget foreslo blant annet en ny saksbehandlings- og konsultasjonslov. Utredningen var på bred høring i 2008–2009.

Høsten 2018 fremmet regjeringen Prop. 116 L (2017–2018) *Endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)*, som er en oppfølging av samerettsutvalgets forslag. Forslaget var et resultat av langvarige konsultasjoner med Sametinget og, for relevante deler av forslaget, med Norske reindriftssamer landsforbund (NRL). KS fikk også i løpet av arbeidet mulighet til å uttale seg om aktuelle deler av lovforslaget.

Stortinget vedtok 9. mai 2019 å sende proposisjonen tilbake til regjeringen, og anmodet regjeringen om å sende forslaget til endringer i sameloven ut på alminnelig høring før saken fremmes for Stortinget til ny behandling. Bakgrunnen var at det har gått lang tid siden NOUen var på høring. I tillegg har Stortinget i Innst. 253 L (2018-2019) bedt om at utkast til veileder, som var varslet i proposisjonen, sendes på høring samtidig med lovforslaget. For mer informasjon om Stortingets behandling av saken, se Stortingets nettside:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=73214>.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Same- og
minoritetspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Lill-Tove Voje
Skorge
22 24 68 35

Om forslaget til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)

I lovforslaget foreslås det å lovfeste statens eksisterende folkerettslige forpliktelser om konsultasjoner. Løsningen som er valgt i lovforslaget, er i samsvar med de folkerettslige forpliktelsene og dagens konsultasjonsprosedyrer. Det foreslås ikke å innføre nye plikter, men å lovfeste den folkerettslige plikten Norge allerede har.

Innledningsvis blir det i lovforslagets kapittel 1 gitt en oversikt over bakgrunnen for lovforslaget. I kapittel 2 gis det en overordnet oversikt over det folkerettslige grunnlaget for konsultasjonsplikten. Kapitlene 4–10 omhandler lovforslagets syv hovedtemaer:

- Hvordan regulere konsultasjonsplikten i norsk rett (kapittel 4).
- Kravet til at konsultasjoner skal gjennomføres i god tro og med formål om å oppnå enighet (kapittel 5).
- Hvilke tiltak det skal konsulteres om, og på hvilke stadier det skal konsulteres (kapittel 6).
- Hvem har konsultasjonsplikt (kapittel 7).
- Hvem skal konsulteres (kapittel 8).
- Virkningen av brudd på konsultasjonsreglene (kapittel 9).
- Samerettsutvalgets forslag til saksbehandlingsregler (kapittel 10).

I forslaget kapittel 11 redegjøres det for de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget. Departementets merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget framkommer av kapittel 12. Til slutt følger departementets forslag til lovbestemmelser.

Om utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser

I lovforslaget foreslår departementet å forankre kommuners og fylkeskommuners plikt til å konsultere i en ny bestemmelse i sameloven § 4–4. Lovfestingen av konsultasjonsplikten vil ikke endre på det kommunale selvstyret. Selv om konsultasjoner skal ha som formål å komme til enighet, er det fortsatt myndighetene som tar den endelige beslutningen.

I lovforslagets kapittel 4.4.3 *Regulering av konsultasjonsplikten for kommuner og fylkeskommuner* kom departementet til at gjennomføringen av konsultasjonsplikten vil bli nærmere omtalt i en veileder for kommuner og fylkeskommuner. Departementet konkluderer her: «*Når det gjelder den nærmere gjennomføringen av kommunal og fylkeskommunal konsultasjonsplikt, kan det tenkes flere alternative løsninger. Prinsippet om rammestyring og hensynet til fleksible løsninger taler mot en detaljert regulering i forskrift. Departementet har derfor kommet til at nærmere anvisning om gjennomføringen av konsultasjoner bør gis gjennom en veileder for kommuner og fylkeskommuner.*»

Formålet med veilederen er å gi kommunene og fylkeskommunene et praktisk hjelpemiddel ved gjennomføring av konsultasjonene. Veilederen omtaler:

- Hva konsultasjoner er
- Når konsultasjonene skal starte
- Hvem som har konsultasjonsplikt

- Hvem som har konsultasjonsrett
- I hvilke saker det er aktuelt å konsultere
- Virkning av brudd på konsultasjonsreglene

Det er stor variasjon mellom kommuner, sakstyper og hvorvidt samene er i flertall eller mindretall i kommunen. I utkastet til veileder er det derfor tatt høyde for at det kan foretas tilpasninger ut fra ulike behov i kommunene og fylkeskommunene.

Utkastet til veileder er knyttet til den praktiske hverdagen, gjennom eksempler. Veilederen beskriver ulike ordninger for medvirkning, og hvordan disse, gjennom ulike tilpasninger, kan bidra til å oppfylle konsultasjonsplikten. Veilederen er ikke rettslig bindende, og den pålegger derfor ikke kommunene og fylkeskommunene å velge bestemte løsninger, organisering mv. Veilederen gir svar på vanlige spørsmål og problemstillinger som kan oppstå, men gir ingen uttømmende fremstilling.

Når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser viser vi til omtalen i kap. 11 i lovforslaget, jf. ovenfor. Utkastet til veileder gir informasjon om og eksempler på hva arbeid med konsultasjoner kan innebære, rent praktisk, og herunder også eksempler på hvordan gode konsultasjoner kan innebære mer effektive prosesser.

Utkastet til veileder er utarbeidet i samråd med kommunesektorens organisasjon (KS) og i konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL). Departementet har under arbeidet også gjennomført innspillmøter med fylkeskommuner og kommuner i Finnmark, Troms, Nordland og Trøndelag.

Høringsfrist og innsending av høringsuttalelse

Forslaget til endringer i sameloven er tilgjengelig på

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-116-l-20172018/id2610753/>

Utkast til *veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser* og høringsliste følger vedlagt.

Departementet ber høringsinstansene i sine svar spesifisere tydelig om innspillet gjelder: Forslag til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner) og/eller utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser. Vi ber også om at høringsinstansene oppgir hvilke(t) punkt i lovforslaget/utkast til veileder merknaden knytter seg til.

Vi ber høringsinstansene sende dokumentene til relevante underliggende etater, råd eller andre tilknyttede, dersom disse ikke står på høringslisten.

Vi ber om eventuelle innspill innen 29. februar 2020.

Høringsuttalelser skal avgis digitalt på regjeringen.no. Dette gjøres under «Send inn høringssvar» på regjeringen.no/id2680144. Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser. Spørsmål om høringssaken kan rettes til seniorrådgiver Lill-Tove Voje Skorge på epost ltvs@kmd.dep.no og utredningsleder Nancy Vibeke Olsen på nvo@kmd.dep.no.

Med hilsen

Marit Aaberg (e.f.)
avdelingsdirektør

Lill-Tove Voje Skorge
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

1 vedlegg

Mottakerliste:

Departementene
Statsministerens kontor

Sametinget

Fylkesmennene
Fylkeskommunene
Kommunene

Finnmarkseiendommen
Pasient- og brukerombudene i fylkene
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Direktoratet for sikkerhet og beredskap (DSB)
Fiskeridirektoratet
Helsedirektoratet
Kriminalomsorgsdirektoratet
Landbruksdirektoratet
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Norges vassdrags- og energidirektorat
Politidirektoratet
Utdanningsdirektoratet

Internasjonalt reindriftssenter
Konfliktrådet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter
Regjeringsadvokaten
Reindriftsstyret
Sivilombudsmannen
Statens kartverk
Statens naturoppsyn
Statistisk sentralbyrå
Statkraft
Statnett
Statsskog SF

Domstoladministrasjonen
Høyesterett
Gulating lagmannsrett

Borgarting lagmannsrett
Eidsivating lagmannsrett
Agder lagmannsrett
Frostating lagmannsrett
Hålogaland lagmannsrett
Indre Finnmark tingrett

Helse Nord RHF
Helse Midt-Norge RHF
Helse Sør-Øst RHF
Helse Vest RHF
Finnmarkssykehuset HF
SANKS – Samisk nasjonalt kompetansesenter – psykisk helsevern og rus
StatPed – Statlig spesialpedagogisk tjeneste
SEAD – Samisk spesialpedagogisk tjeneste/sámi earenoamášpedagogalaš doarjja

Den norske kirke
Samisk kirkeråd
Samerådet
Den norske advokatforening
Den norske dommerforening
Stormen samiske senter, Bodø
Tolkeforbundet
Kommunenes Sentralforbund
Kommunenes Sentralforbund Midt-Norge
Kommunenes Sentralforbund Nord-Norge
Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS)
Samisk bibliotekjeneste
Bivdi - Sjøsamisk fangst- og fiskeriorganisasjon
Tana- og omegn sjølaksefiskeforening
Sør-Varanger sjølaksefiskerlag
Finnmark sjølaksefiskeforening
Nordre Nordland og Troms grunneier og sjølaksefiskeforening
EDL – Organisasjonen for etnisk og demokratisk likeverd

Den Norske Turistforening
Landsorganisasjonen i Norge
Norges Bondelag
Norges Fjellstyresamband
Norges Jeger- og fiskerforbund
Naturvernforbundet
Norges Skogeierforbund
Norsk Bonde- og småbrukerlag
Kontaktutvalget for tamreinlagene i Sør-Norge

Singsås Fjellstyre
Granbygda utmarkslag

Norges arktiske universitet - UiT
Senter for samiske studier
Senter for samisk helseforskning
Divvun
Giellatekno
Nord universitet
Sami Allaskuvla/ Samisk høgskole
Sámi lohanguovddáš/Senter for samisk i opplæringa
NetSam - Sámi oahpahusa fierpmádat – Sámegielâhpádušá værmádaška – Viermievierhkie
saemienlierehtæmman – Nettverk for samiskopplæring
RESAK – regionalt samisk kompetansesenter – barnevern
Samisk utviklingscenter for sykehjemstjenester
Foreldreutvalget for grunnopplæringen
Foreldreutvalget for barnehager
Utdanningsforbundet

Duoddara Ráfe - Pitesamisk senter
Mearrasiida (tidligere Sjøsamisk kompetansesenter)
Noereh – samisk ungdomsorganisasjon
Norske samers riksforbund
Norske Reindriftsamers Landsforbund
Salas– Samisk forlegger- og avisforening
Samenes folkeforbund
Sámi Juristtaid Searvi – Samisk Juristforening
SámiNisson forum
Samisk eldreråd
Samisk hus, Oslo
Samisk legeförening
Samisk studieförbundet
Sijti Jarngé – Samisk kultur og utviklingscenter
Skoltene i Norge
Østsamene i Neiden

Álttá Sámi Giellaguovddáš
Deanu giellagáddi (SEG)/Tana samiske språksenter
Isak Saba guovddáš. Nesseby
Samisk språk- og kultursenter, Porsanger
Sámi giellaguovddáš / Samisk språksenter, Kåfjord
Gáisi Giellaguovddáš, Tromsø
Storfjord språksenter, Skibotn

Várdobaiki samisk senter, Evenes
Ástávuona giellagoahtie, Lavangen
Árran julevsáme guovdásj, Tysfjord
Gieleaernie, Røyrvik
Gielem nastedh, Snåsa
Aajege - samisk språk og kompetansesenter, Røros
Senter for nordlige folk

Reinbeitedistriktene i Vest-Finnmark
Reinbeitedistriktene i Øst-Finnmark
Reinbeitedistriktene i Troms
Reinbeitedistriktene i Nordland
Reinbeitedistriktene i Trøndelag/Hedmark

Kontaktutvalget for tamreinlagene i Sør-Norge v/Hallgeir Opdal

Vilhelmina Norra sameby
Vilhelmina Södra sameby
Umbyens sameby
Grans sameby
Vapstens sameby
Rans sameby
Luokta-Mavas sameby
Svaipa sameby
Sirges sameby
Tuorpons sameby
Saarivuoma sameby
Könkämä sameby
Lainiovuoma sameby
Laevas sameby
Talma sameby
Sörkaitums sameby